

njih res nimajo časa, druge pa so pasivne vkljub temu, da leto vsi udarci v zadnjem času na poročene učitelje. — vsled tradicije in premajhne energije, nekatere boljše situirane, katerih možje stoji na višji socialni lestevici, pa ne čutijo prave pripadnosti k učitelstvu, marveč se čutijo tudi socialno soproge svojih mož. Tako prepuščajo prizadete učiteljice vso borbo stanovski organizaciji ne upoštevajoč, da organizacijo tvori v prvi vrsti članstvo in da njeno vodstvo more kaj doseči le tedaj, če ga članstvo aktivno podpira. Ves svetovni fašizem se bori proti ženam v službah. V narodni skupščini se ni nihče oglasil proti uvedbi amandmana (medklic: »Tam so štirje poslanci učitelje«). Amandman bo izveden, če prizadete ne bošte krepko nastopile proti njemu in sicer takoj, ker 1. avgust je že blizu.

Nato je tov. Kumelj podal situacijsko poročilo o razmerah v JUU in o prizadevanju vodstva za učiteljske zahteve. V svojem poročilu se je dotaknil tudi naše stanovske morale, grajal denunciacije in okoriščanje situacije na škodo drugih tovarišev. Take moralne rane je treba korenito ozdraviti. Izločiti moramo iz naših stanovskih vrst take škodljivce in jih razkrinkati. V ta namen naj poslujejo stanovska razsodišča. Učitelstvo je preveč pasivno v stanovski borbi. Zadolvolji se s sprejetjem resolucij in potem odloži vse delo na vodstvo. Pri učiteljskih zborovanjih bi morali vsakokrat poudarjati naše zahteve, zlasti stalnost. Samo borbeno članstvo omogoči vodstvu uspeh. Članstvo mora dati impulz dela; organizacija, pri kateri prihaja impulz od vodstva, ni močna.

V diskusijo so posegli tovariši Zabhofer, Mavrič, Svegel in Bitenc. Tovariš Krašna se zahvaljuje organizaciji, da se trudi za učiteljske dnevičarje.

Kot predzadnji je predaval tov. Vranc o strnjem šolskem delu. Predavatelj je nazorno in preprosto ter zanimivo podal pedagoško dinamično gledanje psihologije.

Kot zadnji je referiral tovariš Hribar o predlogih k zakonu o narodnih šolah.

Resolucije:

katero je soglasno sprejelo dne 8. maja 1937. Zborujoče učitelstvo srezov Dol, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota in Ormož na svojem rednem zborovanju v Murski Soboti.

1. Pozivamo JUU ter vse prizadete faktorje, da zastavijo vse sile za zvišanje plač, ki je nujno potrebno. Ker so se življenjske potrebe od zadnjega znižanja uradniških

plač zvišale za več kot 25 % in še vedno naraščajo, s čimer stopamo v neizogibno revščino najtežje oblike. Zmanjšana kupna moč uradnika-konsumenta je v škodo vsemu narodnemu gospodarstvu. S tem se bodo zrušili najtrdnjši državni temelji.

Upoštevati moramo dejstvo, da so si odgovorni činitelji, to je narodni poslanci v skupščini, že pred časom dvakrat soglasno zvišali poslanske dnevnice, apeliramo na iste gospode, da se prav tako soglasno izrečejo in izvedejo potrebno povišanje prejemkov tudi državnim nameščencem.

2. V interesu narodne prosvete je nujno potrebno, da se učitelstvu da stalnost v državnih službah kakor tudi na mestu.

3. Ker odgovarja delo poročene žene učiteljice delu poročeneža učitelja, zahtevamo izenačenje službenih prejemkov: za enako delo, enako plačilo.

4. Zahtevamo, da se črta iz zakona o uradnikih § 110., vsled katerega so bili opušteni iz službe učitelji (ce) brez predhodnega disciplinskega zaslišanja in brez navedbe vzroka.

5. Učitelstvo protestira proti namerani uvedbi § 33. fin. zakona za l. 1936/37., ker bi uredba delnega celibata okrnila učiteljicam osnovno človeško pravico svobodne izbire zakonskega druga in bi jim bile odvzete ustavno zajamčene državljanske pravice.

6. V svrhu nastavitve brezposelnega učiteljskega predloga:

- upokoje naj se učitelji, ki so dovršili službeno dobo;
- razbremenijo naj se preštevilni razredi;
- upokoje naj se na lastno prošnjo učiteljice-matere, ki imajo več kakor tri otroke;
- službena doba naj se zniža na 30 let.

7. Učiteljem, kakor tudi učiteljem-pripravnikom, ki so poklicani k vojakom, naj se da do odlučitve kadrskega roka v vojski plačan dopust.

8. Zahtevamo, da se razpišejo vsa prazna službena mesta, tudi najboljša, in da se upoštevajo pri namestitvah službena leta, socialne razmere in kvalifikacija.

Za lepo uspešno zborovanje se tov. predsednik Mavrič članstvu, kakor tudi referentom iskreno zahvali in želi, da se tudi v prihodnjem letu sestanejo vsa štiri društva k skupnemu zborovanju. Ob 14. uri je zborovanje zaključil in pozval tovariše (-ce) na skupni obed.

Kramberger Joško,

Največja, najlepša izbira in skrajno nizke cenovne spomladanskega volnenega blaga za plašče, kostume, kompleje in obleke. Pralno blago in čudovito lepe svile. Za cenj. učitelstvo posebne plačilne ugodnosti

A. ŽLENDER
manufaktura za dame in gospode
Ljubljana — Mestni trg 22

Občni zbor Slovenske šolske matice

Zivahnejša razgibanost v vrstah slovenskih pedagogov. — Novi odbor izraz harmonije in sodelovanja. — Prihodnji občni zbor bo v Celju. — Interes in upoštevanje potreb po dobri slovenski pedagoški knjigi raste.

Zadnje majsko nedeljo se je vršilo v Ljubljani tretje zborovanje SSM. Vodil ga je predsednik, g. univ. prof. dr. K. Ozvald, ki je v uvodnem kratkem predavanju prikazal tesno povezanost pedagogike z ostalimi kulturnimi področji. Vedno je treba iskati višjo obliko in stremeti po popolnejši vsebini življenja v vseh kulturnih področjih. V tem prizadevanju je bilo tudi delo SSM.

Zborujoči so nato počastili spomin dveh dolgoletnih vodilnih članov SSM Fr. Gabrška in dr. Lj. Pivka.

Tajnik, g. prof. dr. Stanko Gogala je v tajniškem poročilu podal tudi bodoči program. V zelo živahni debati, ki je temu sledila, je g. prof. Gustav Šilih dodal nekatere predloge in misli k bodočemu programu dela, med temi predvsem to, da naj bi SSM, kot najstarejša in vrhovna predstavitev vseh slovenskih poklicnih pedagogov, pokazala več, nujno potrebne, življenjske razgibanosti, prožnosti in sodobne načelne jasnosti v važnih, ves svet pretresujočih vzgojnih problemih: — naj bi s sestanki, tečaji, ekskurzijami in pedagoškimi kongresi po vzoru bratskih čeških pedagogov skrbela za medsebojno zblizanje in večje povezanost slovenskih pedagoških delavcev; — učitelstvu najširših ljudskih mas bi naj, namesto enostranskih metodnih modelov in receptov, ki se prav hitro preživijo, nudila res dobre in temeljito podane pedagoške priročnike, ki bi odgovarjali sodobnim stvarnim potrebam. Nekaj pojasnil in dopolnil sta podala tovariša Josip Jurančič in Zmago Švajger. Tovariš Gogec je deloma nasprotoval prvotnemu, enostranskemu programu ter ostro in obširno obsodil dejstvo, da vodstvo SSM ni hotelo ugoditi želji in predlogu mnogih članov, da bi se letošnji občni zbor vršil v Celju ter bi s številno udeležbo učiteljskega dostojno manifestiral ogromne žrtve in napore slovenskih poklicnih pedagogov vseh vrst za dvig slovenskega šolstva in vzgojstva. Predsedujoči in g. tajnik sta nato tolačila, da se po pravih občini zbor ne more vršiti izven Ljubljane, da so se tudi nekatera sreska učiteljska društva izjavila za občini zbor v Ljubljani; da sta gg. revizorja izjavila, da v Celje ne gresta; da je kakršnakoli sprememba pravil praktično nemogoča ter da se pri takšni kulturni ustanovi, ki ima resne smotre, ne more ozirati na mnenje članstva. Vsemu temu je sledilo živahno medsebojno razjašnjevanje in tolačenje pravil, nakar je dobil besedo tovariš Pavle Segula, ki je uvodoma poudaril, da govori v imenu 240 članov SSM v ptujškem okraju ter ugotavlja, da je 12 sreskih učiteljskih društev predlagalo občini zbor SSM v Celju (med temi sta društvi v Ptujju in Ormožu, ki sta z vsem svojim članstvom korporativno včlanjeni tudi v SSM), ni pa znan niti en primer, da bi se katero sresko učiteljsko društvo izjavilo za občini zbor v Ljubljani; da so 4 učitelji-pripravniki lahko prišli iz Ptujja na občini zbor v Ljubljano — da je bilo pred 3 leti na obnem zboru navzočih samo 16 članov, letos jih je navzočih le dvakrat toliko, če bi se pa občini zbor vršil v Celju, bi jih bilo navzočih najmanj 10 - do 15-krat toliko, kar bi pomenilo veliko pedagoško manifestacijo in propagando, ki bi ne mogla iti neopazno mimo slovenske kulturne javnosti, kot so žal šli dosedanj občni zbori;

Pri navzočih so se razšli polni zadovoljstva in optimizma na novo delo, o katerem nam bo novi odbor SSM položil račune čez 3 leta na obnem zboru v Celju.

da vršijo učitelji, poverjeniki SSM svoje dolžnosti z veliko požrtvovalnostjo popolnoma brezplačno ter je njihovo delo zunaj na terenu silno težavno, kajti za marsikoga pomeni v današnjih težkih časih članstvo v SSM precejšnjo finančno žrtev; vodstvo SSM pa tega ni hotelo upoštevati in ni hotelo ugoditi splošni želji članstva, od katerega zavisi njen obstoj, napredek in bodočnost. Učitelstvo, ki tvori ogromno večino članstva SSM, načelno ne more, ne moralno in ne finančno podpirati ustanov, ki absolutno nočejo upoštevati njegovega mnenja. Na koncu ugotavlja, da v pravih SSM ni nobene konkretne določbe, da bi se občini zbori ne mogli vršiti izven Ljubljane in se zato pridružuje predlogu tov. Gogala, da se sledeči občini zbor vrši v Celju. Predlog je bil za tem z ogromno večino sprejet.

Sledilo je poročilo blagajnika, tov. Plesničarja, pri katerem so se posamezniki točneje zanimali za poedine postavke, nakar je po poročilu gg. revizorjev bilo celotno poročilo sprejeto z razrešnico celotnemu odboru.

Po odmoru so sledile volitve. Soglasno in z aplavzom je bil ponovno izvoljen za predsednika g. univ. prof. dr. Karel Ozvald. Tovariš Segula je kratko utemeljil željo stajerskega učiteljskega, da naj bodo v bodočem odboru zastopani pedagoški delavci iz vseh vrst šol, iz vseh pedagoških smeri in struj ter po možnosti iz vseh delov Slovenije. V tem smislu je predložil kandidatno listo, ki je bila soglasno in s splošnim zadovoljstvom sprejeta. Odbor je sledeči: podpredsednik g. prof. Gustav Šilih, Maribor, tajnik g. prof. dr. Stanko Gogala, Ljubljana, blagajnik tov. Pavle Plesničar, Ljubljana, odborniki tovariši Dervonšek, Ljubljana, Ernst Vranc in Albert Zerjav, oba iz Maribora, Josip Jurančič, Krško, Fr. Gogec, Celje. Namestniki: tov. Jože Dolgan, Logatec, Andrej Debenak, Ptuj, Dr. Brumen, Ljubljana. Nadzorstvo: g. prof. Venčeslav Čopič in Jože Pahor, oba iz Ljubljane.

Pri slučajnostih se je razpravljalo o tehničnih spopolnitvah poverjeništev, o potrebi dviga naročnikov in temu slično. Na koncu je tov. Gogec čestital SSM k izdaji Vrančeve knjige o strnjem pouku, saj sta ime in strokovna sposobnost tovariša Vranca znani vsemu slovenskemu učitelstvu, pa tudi pri južnih tovariših je vzbudil s svojim podrobnim učnim načrtom priznavajočo pozornost. Po splošnem aplavzu, je g. predsednik zaključil občini zbor.

Navzoči so se razšli polni zadovoljstva in optimizma na novo delo, o katerem nam bo novi odbor SSM položil račune čez 3 leta na obnem zboru v Celju.

Na svidenje! F.

Seja odbora učiteljev kmečko nadaljevalnih šol

Širši-odbor je imel dne 29. maja v Celju sejo, na kateri je razpravljal o delu za napredek teh šol v banovini.

Na seji je podal svoje poročilo tudi g. ref. kr. banske uprave svetnik Krošl Jože o stanju šol. V tekočem letu je največ šol v obmejnih srezih. Vseh učencev je sedaj 1410. Šole so ljudstvu koristne, kar dokazuje tudi številni obiski. Prav koristna pa so izredna predavanja kmetijskih strokovnjakov, katerim prisostvujejo tudi ostali vaščani. Učni načrt je gotov in ga bodo prejele vse šole.

Predsednik tov. Gosak je poročal o delu ožjega odbora. Obširneje je pojasnil tudi namen izdajanja učnih knjig. Omenil je, da bo še do jeseni izšla tudi knjižica o govedoreji. Zlatih nauk, knjižice, katero je izdal odbor, je na razpolago samo še 150 izvodov. Radi njene res zlate vsebine so jo nabavile skoraj vse šole.

Knjižnica odbora, katero vodi tov. Grčar z Barja, šteje sedaj 139 knjig. Vse knjige so strokovne vsebine in neobhodno potrebne za izpopolnitev nadaljnje izobrazbe učiteljev, kateri poučujejo v kmečko nadaljevalnih šolah. Učitelstvo z vncemo posega po njih.

Zanimiv je bil referat tov. Vollmaierja o učilih v kmečko nadaljevalni šoli. Potreba učil je nujna. Primanjkuje pa sredstev za njih nabavo.

Za proslavitev 10 letnice obstoja šol bodo odborniki izdelali še podrobne predloge. Osvojen je bil predlog g. svetnika Krošlja, da izda odbor za 10 letnico tudi brošuro, ki bo podala točen pregled in ustroj naših kmečko nadaljevalnih šol.

Odbor je tudi razpravljal o listu, ki bi bil nekaj učni pripomoček za učence ter tvoril vez med njimi in šolo. Za njegovo izdajanje pa primanjkuje denarnih sredstev.

Kmečko nadaljevalne šole so zelo zblizale učitelstvo z najširšimi plastmi naroda in ustvarjajo pogoje, da žive z okolico v pravem občestvu, ki ga ustvarja življenje na vasi.

Odbor.

III. počitniški pedagoški tečaj v Mariboru

Pedagoška centrala v Mariboru priredi v dneh od 15. do 22. avgusta svoj III. počitniški pedagoški tečaj. Vpoštevaje želje mnogih udeležencev, da bi bil tečaj krajši in da bi se mnogo časa dodelilo razgovoru, bo trajal tečaj samo 6 dni. Predavanja bodo po 2 uri dopoldne in popoldne, vsakemu predavanju pa bo takoj sledil razgovor, ki se bo lahko po želji udeležencev poljubno raztegnil ali skrajšal. Izkustvo pa uči, da je razgovor ploden samo takrat, če so se udeleženci preprij vsaj nekoliko že sami bavili z obravnavanimi problemi, zato pravi Ped. centrala, naj udeleženci že zdaj razmišljajo o stavljenih temah, zbirajo gradivo in pripravljajo svoje na lastnem izkustvu temelječe doneske.

Tečaj se bo kolikor mogoče dotikal aktualnih vprašanj v vzgojnem in učnem delu naše narodne šole ter se bo predvsem oziral na učno prakso, ki jo bo poskušal teroretski utemeljiti. Predavanja bodo naslednja:

1. Moderna šola v luči idealizma in materializma. — Ciril Drekonja.
2. Mladinoslovno raziskovanje selske dece. — Dr. St. Popović.
3. Pedagoško delo srbskohrvatskih pedagogov v zadnjih letih. — Josip Demarin.

4. Karakterologija ter nje pomen za vzgojno delo. — Dr. Stanko Gogala.

5. Posebne naloge dekliske vzgoje v višji narodni šoli. — Anica Černejeva.

6. Teorija učnega postopka. (Od učnih slik do strnjene pouka.) — Gustav Šilih.

7. Letošnji pedagoški kongres v Parizu. — Ernest Vranc.

8. Vloga domoznanstva v sodobni narodni šoli. — Martin Menej.

9. Obubožanje širokih ljudskih plasti ter njega posledice za vzgojo. — Josip Jurančič.

10. Izbrana poglavja iz didaktike računskega pouka. (Nova pota v začetnem računskem pouku, uporaba projektov, geometrijsko predočevanje kot nazorilo pri računskih operacijah.) — Fr. Fink in J. Pir.

11. Problemi gospodarske geografije ter nje didaktika. — Albert Zerjav.

12. Rezultati dela v poskusnih razredih. — Jurančič, Kavčič, Ledinek.

Prijave za tečaj obnem v vpisnico 20 din ter morebitnimi željami glede prehrane se naj pošljejo najpozneje do 1. julija 1937. na naslov: Pedagoška centrala v Mariboru, drž. učiteljska šola.

† Albin Travnovi

Ko je sreča na višku, tedaj kar najrajša cinično zamahne usoda s svojo kruto roko, da ugasne na licih za vedno smehljaj.

Tako pri Albinu Travnovi. Zaradi formalne napake na dekretu, je bila prikrajšana pri plači, izgubila je službo strokovne učiteljice v kuhinji kraljice Marije in je bila premeščena iz Ljubljane na deželo.

Po par letih prizadevanja, ki ji je jemalo živce, je končno le uspela: krivica, ji je bila popravljena, vrnila se je v Ljubljano in dobila je tudi denarno odškodnino.

Zadnje čase si je uredila stanovanje, dokupila še nekaj novega pohištva in obveščena je bila, da ji nakažejo še 10.000 din, ker je prejela po krivici več let premalo plač. Bila je srečna, tako srečna kot morda še ne v življenju.

Dva dni kasneje se je zgodila ona nesreča, o kateri so obširno poročali vsi listi. Silna eksplozija je razrušila tri stene njenega stanovanja. Zajeta v plamene je Travnova kot živa plamenica begala po ruševinah. Njeno lepo pohištvo je bilo vse razbito, vaze, dragoceni kristal in umetniške slike so postale v enem samem hipu ničvredne črepinje. Ona sama — ena sama grozna opekline.

Kako kratak korak je od sreče do nesreče!

Kako sta si včasih veseli smeh in blazna groza bližnja soseda!

V bolnici je bila mirna. V groznih mukah ni vzdihovala, ni ječala, ni pretočila ene same solze. Mislila je, da bo kmalu zdrava.

»Kako dolgo bom v bolnici, sestra, — en teden? Dva?«

Usmiljenka se ji je nasmehnila: »Mogoče tudi več!«

Zdravnica pa je dodala skrivnostno: »Mogoče pa še toliko ne...«

Ne, dva tedna ni vzdržala.

Prve dni je bila živahna. Njena prva misel je bila, naj bi listi ne objavili njenega imena. Njena mati v Mariboru bi lahko brala in bi morda mislila, da je kaj hudega.

† Traven Albina

(v družbi predsednika JUU sekcije za moravsko banovino, tovariša Svetolika Jankoviča in lastnika hrama slave v Nišu. Iz turnee UPZ.)